

KOMMUNIKATIONSMINISTERIETFöredragande
Promemoria

XX.XX.XXXX

Statsrådets förordning om kommunens betalningsandel och minimihastigheten för en snabb bredbandsförbindelse i bredbandsprojekt**1. FÖRORDNINGENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL****Syfte**

Lagen om stöd för byggande av bredband (xx/xxx) träder i kraft den x x 2021. Lagen gör det möjligt att bevilja stöd för byggande av bredband med statliga medel.

Genom lagen förlängs stödprogrammet Snabbt bredband, som pågick åren 2010–2018 och till vilket den tidigare gällande lagen om stöd för byggande av bredband i glesbygdsområden (1186/2009, nedan *den gamla lagen om bredbandsstöd*) anknöt sig. Den gamla lagen om bredbandsstöd har upphävts genom lagen om stöd för byggande av bredband. Lagen innehåller bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av stöd och de förfaranden som anknyter till beviljandet. Villkoren för stödprogram enligt lagen om stöd för byggande av bredband är i stort sett oförändrade jämfört med den gamla lagen om bredbandsstöd.

Det föreskrivs i lagen om hur kostnaderna för de bredbandsprojekt som understöds ska fördelas mellan staten och kommunen. Enligt 8 § 1 mom. i lagen får stöd beviljas till högst 66 procent av de stödberättigande kostnaderna. En förutsättning för beviljande av stöd är att kommunen förbinder sig att finansiera projektet med den del som motsvarar dess betalningsandel. Enligt 8 § 2 mom. i lagen är kommunens betalningsandel 33 procent. I kommuner för vilka finansieringen av ett bredbandsprojekt annars skulle bli en oskälig ekonomisk belastning är kommunens betalningsandel 8 eller 22 procent. Vid bedömningen av den ekonomiska belastningen används kommunens ekonomiska bärkraft samt dess folkmängd och tätortsgrad som kriterier. Enligt 8 § 3 mom. i lagen utfärdas närmare bestämmelser om de beräkningsgrunder och viktcoefficienter som kommunens betalningsandel ska grunda sig på genom förordning av statsrådet.

Också den gamla lagen om bredbandsstöd innehöll bestämmelser om kommunernas betalningsandelar. På samma sätt som enligt den nya lagen har kommunerna i regel betalat 33 procent av de stödberättigande kostnaderna för projekten, men betalningsandelen har varit 8 eller 21,78 procent i de kommuner för vilka finansieringen av bredbandsprojektet annars skulle ha blivit en oskälig ekonomisk belastning. Tidigare bedömdes oskäligheten i den ekonomiska belastningen genom att beakta kommunens ekonomiska bärkraft, bredbandsprojektets omfattning och dess tekniska utformningssätt samt kommunens invånartäthet och projektets byggnadskostnader i relation till kommunens folkmängd. Bestämmelser om viktcoefficienterna för beräkningsgrunderna ingick i den statsrådsförordning om kommunens betalningsandel i bredbandsprojekt som utfärdades 2010. Promemorian till förordningen innehöll en förteckning över de kommuner vilkas betalningsandel var 8 procent.

Syftet med den förordning som nu ska utfärdas är att göra det möjligt att delta i programmet för bredbandsstöd också för de kommuner för vilka en finansiering av 33 procent av de stödberättigande kostnaderna för bredbandsprojektet skulle bli en oskälig ekonomisk belastning. Förordningen ska ta objektiv hänsyn till kommunens förmåga att delta i kostnaderna för projektet och grunda betalningsklassificeringen på aktuella ekonomiska uppgifter och andra uppgifter.

I den nya lagen föreskrivs det också om förutsättningarna för beviljande av stöd och om stödberättigande kostnader. Enligt lagen kan stöd beviljas för byggande av bredband i områden där ett snabbt bredband inte kan tillhandahållas på kommersiella villkor. Stöd kan beviljas för byggande av sådana snabba bredbandsförbindelser som kan tillhandahålla en avancerad och jämn uppkoppling vid normala högrafikförhållanden. Enligt 12 § 4 mom. utfärdas bestämmelser om minimihastigheten för en snabb bredbandsförbindelse genom förordning av statsrådet.

Syftet med förordningen är att för en sådan snabb bredbandsförbindelse som avses i lagen fastställa en minimihastighet genom vilken de krav på avancerad och jämn uppkoppling som ställs i lagen kan uppfyllas.

Förordningens mål och konsekvenser

Det allmänna målet för förlängningen av programmet för bredbandsstöd är att stödja uppnåendet av Europeiska unionens bredbandsmål för Finlands vidkommande. Enligt de mål som Europeiska kommissionen har satt upp för 2025 ska alla europeiska hushåll såväl i städerna som på landsbygden ha tillgång till förbindelser med en överföringshastighet på minst 100 megabit per sekund (Mbit/s) och hastigheten ska kunna utökas till en gigabit per sekund (Gbit/s). Målet för stödprogrammet är att utöka antalet hushåll som har tillgång till bredbandsförbindelse med cirka 10 000 nya hushåll.

Utkastet till proposition har som syfte att göra det möjligt för så många kommuner som möjligt att delta i programmet för bredbandsstöd genom att kommunens ekonomiska bärkraft beaktas när betalningsandelen fastställs. Kriterierna för fastställandet av betalningsandelen ska preciseras så att man med hjälp av dem ska kunna beakta de ekonomiska skillnaderna mellan kommunerna i tillräcklig utsträckning.

Ett ytterligare syfte med utkastet till förordning är att fastställa sådana minimihastigheter för uppladdning och sändning för snabba bredbandsförbindelser att de förbindelser som stöds motsvarar Europeiska unionens ovan nämnda bredbandsmål. Målet är att förbindelserna ska vara driftsäkra och producera tjänster med mycket hög hastighet för varje abonnent, oberoende av hur många som samtidigt använder tjänsten.

De viktigaste konsekvenserna av förordningsutkastet gäller den kommunala ekonomin. Förordningen gäller kommuner som är villiga att stödja det bredbandsnät som byggs på deras område och som har möjlighet att delta ekonomiskt i kommunens betalningsandel för projektet. Förordningen innebär därmed inte några obligatoriska utgifter för kommunerna. Kommunerna ska betala sammanlagt 0,7–5 miljoner euro beroende på hur projekten fördelar sig på kommunernas olika betalningsklasser.

De beräkningsgrunder och viktcoefficienter som anges i förordningen och den betalningsandel som fastställs för kommunen utifrån dem kan emellertid påverka kommunens benägenhet eller förmåga att delta i kostnaderna för projektet. Därmed kan utkastet till förordning ha lokala konsekvenser också för hushållens ställning och utvecklingen av informationssamhället.

De minimihastigheter för snabba bredbandsförbindelser som föreskrivs i förordningen inverkar i viss mån på hur stora investeringar som krävs för att bygga stödberättigande bredbandsförbindelser. Detta kan bidra till att påverka operatörernas intresse för att bygga nät i enlighet med stödprogrammet. Kraven är dock teknikneutrala, så den som ansöker om stöd har möjlighet att överväga med vilken teknik det lönar sig att bygga förbindelserna.

2. Detaljerad beskrivning av förordningens innehåll

1 § Fastställande av kommunens betalningsandel

I 1 § i förordningen föreskrivs det om den beräkningsformel enligt vilken kommunerna poängsätts och jämförs med varandra i syfte att fastställa den betalningsandel som avses i 8 § 2 mom. i lagen om stöd för byggande av bredband. Enligt det används kommunens ekonomiska bärkraft samt dess folkmängd och tätortsgrad som kriterier vid bedömningen av den ekonomiska belastningen. Enligt det föreslagna 1 mom. skulle formeln vara följande:

$$0,5 \cdot K_{\text{grupp}} + 0,5 \cdot K_{\text{eko}}$$

Med formelns koefficienter avses följande:

1) K_{grupp} är en koefficient som grundar sig på en statistisk kommungruppering och beskriver kommunens tätortsgrad och folkmängd. Landsbygdskommuner har koefficienten 1 000, tätortskommuner koefficienten 500 och urbana kommuner koefficienten 0,

2) K_{eko} är en koefficient som beskriver kommunens ekonomiska bärkraft och beräknas utifrån över- eller underskottet i kommunens balansräkning per invånare enligt följande formel:

$$1000 - (A_{\text{kommun}} - A_{\text{minsta}}) / (A_{\text{största}} - A_{\text{minsta}}) \cdot 1000$$

Med storheterna i formeln avses följande:

1) A_{kommun} är över- eller underskottet i kommunens balansräkning per invånare,

2) A_{minsta} är över- eller underskottet i kommunens balansräkning per invånare i den kommun som har det minsta över- eller underskottet av alla kommuner. Om den ifrågavarande kommunens balansräkning visar underskott, anges det med negativt förtecken i formeln.

3) $A_{\text{största}}$ är över- eller underskottet i kommunens balansräkning per invånare i den kommun som har det största över- eller underskottet av alla kommuner. Om den ifrågavarande kommunens balansräkning visar underskott, anges det med negativt förtecken i formeln.

Den föreslagna formeln innebär att som kriterier för kommunens folkmängd och tätortsgrad ska användas kommunens tätortsgrad respektive den statistiska kommungruppstillhörighet som anger kommunens folkmängd. I kommungrupperingen delas kommunerna in i tre klasser, dvs. landsbygdskommuner, tätortskommuner och urbana kommuner. Som kriterium för kommunens ekonomiska bärkraft används i sin tur en koefficient som räknas ut med hjälp av över- eller underskottet i kommunens balansräkning per invånare.

I det föreslagna 4 mom. föreskrivs det om kommunens indelning i betalningsklasser. Enligt den är betalningsandelen för de 40 kommuner som fått flest poäng 8 procent och för de 60 kommuner som fått näst flest poäng 22 procent. Betalningsandelen för övriga kommuner är 33 procent. Antalet kommuner i de olika betalningsklasserna motsvarar indelningen i det tidigare stödprogrammet.

2 § Minimihastighet för en snabb bredbandsförbindelse

I den föreslagna 2 § föreskrivs det om minimihastigheten för en sådan snabb bredbandsförbindelse som avses i lagen om stöd för byggande av bredband.

Enligt det föreslagna 1 mom. ska minimihastigheten för bredbandsförbindelser vara 100 megabit per sekund för inkommande trafik (download) och 30 megabit per sekund för utgående trafik (upload). Detta ska vara den normala servicenivån för en snabb bredbandsförbindelse.

I det föreslagna 2 mom. föreskrivs om ett undantag från minimihastigheterna enligt 1 mom. under normala högtrafikförhållanden. Enligt momentet ska minimihastigheten för bredbandsförbindelser under högtrafikförhållanden uppnå 70 procent av minimihastigheten enligt 1 mom. Bestämmelsen behövs särskilt för trådlösa bredbandsförbindelser vars hastighet varierar till exempel beroende på hur många som samtidigt använder tjänsten. Med en minimihastighet under normala högtrafikförhållanden säkerställs att det tillåtna variationsintervallet för bredbandsförbindelser som får stöd är klart lägre än det nuvarande variationsintervallet för trådlösa bredbandsanslutningar som tillhandahålls på marknaden, och anslutningarna är därmed av jämnare kvalitet också i de situationer då det samtidigt finns ett stort antal användare.

3 § Ikraftträdande

I 3 § föreskrivs det om förordningens ikraftträdande. Enligt paragrafen ska förordningen träda i kraft den xx xxxx 20 .

Bilagan till förordningen

I bilagan till förordningen ingår en förteckning över kommunerna enligt betalningsandelsklass. Där ska kommunklassificeringen vara uträknad enligt formeln i den föreslagna 1 § och basera sig på den aktuella ekonomiska situationen för kommunerna och uppgifterna om folkmängd och tätortsgrad. Om det sker avsevärda förändringar i kommunernas omständigheter, ska det vara möjligt att ändra den indelning enligt betalningsandelar som ingår i bilagan med uppdaterade uppgifter beräknade enligt formeln i 1 §.

Beredning

Utkastet till förordning bifogades regeringens proposition RP 221/2020 rd. Kommunikationsministeriet begärde dessutom utlåtanden om utkastet till förordning xx.xx–xx.xx. Förslaget till förordning var öppet för utlåtande på webbplatsen utlåtande.fi.

(kompletteras)

Förslag

Kommunikationsministeriet föreslår att statsrådet utfärdar en förordning om kommunens betalningsandel i bredbandsprojekt.